

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı:1996/17 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı:1998/57

Karar Günü:23.12.1998

R.G. Tarih-Sayı:13.01.1999-23582

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Yeniden Doğuş Partisi Genel Merkezi ile ilçe örgütlerini de kapsayan 59 il örgütünün 1995 yılı kesinhesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 16. maddesi uyarınca; Ahmet Necdet SEZER, Samia AKBULUT, Haşım KILIÇ, Yalçın ACARGÜN, Mustafa BUMİN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Lütfi F. TUNCEL, Fulya KANTARCIOĞLU, Mahir Can ILICAK ve Rüştü SÖNMEZ'in katılmalarıyla 9.9.1998 gününde yapılan ilk inceleme toplantısında; 'Yeniden Doğuş Partisi'nin 1995 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda; dosyadaki eksiklik giderildiğinden, işin esasının incelenmesine, oybirliğiyle' karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Parti'nin Anayasa Mahkemesi'ne verdiği 1995 yılı kesinhesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren esas inceleme raporu, Anayasa ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddî ögelerini oluşturan defter ve belgelerde Yeniden Doğuş Partisi'nin 1995 yılı gelirleri ve giderleri, birbirine denk biçimde Genel Merkez'in gelir ve giderleri 1.059.475.269.- lira, 59 il örgütünün gelir ve giderleri 1.040.399.057.- lira olmak üzere toplam 2.099.874.326.- lira olarak gösterilmiştir.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezi'nin 1995 yılı içindeki gelirleri toplamı 1.059.475.269.- liradır.

Bunun, 50.000.000.- lirası bağışlar, 690.704.983.- lirası sair gelirler, 274.548.645.- lirası borçlar, 39.432.000.- lirası sabit kıymetler, 4.789.641.- lirası geçen yıldan devreden nakittir.

Genel Merkez'in defter kayıtları ve gelir belgeleri üzerinde yapılan incelemede; aşağıda belirtilenler dışındaki gelirlerin, 2820 sayılı Yasa'nın 61-69. madde hükümlerine uygun olarak sağlandığı sonucuna varılmıştır.

- Kira Gelirleri

Yeniden Doğuş Partisi, Ankara Sağlık-1 Sokak, No. 3 adresindeki binayı Genel Merkez olarak kullanılmak üzere, Muhsin Ganioglu isimli şahıstan 1.1.1995 gününden başlamak üzere yıllık 400.000.000.- lira kira bedeli karşılığında kiralamıştır.

Esas Sayısı:1996/17 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı:1998/57

Kira sözleşmesine konulan 'Kiracı, binanın herhangi bir kısmını başkasına kiralayabilir' şeklindeki hüküm uyarınca sözkonusu binanın bir kısmını üçüncü kişilere kiraya vererek bu alt kiradan aşağıda gösterildiği üzere toplam 690.600.000.- lira kira geliri elde edilmiştir.

Kira sözleşmesinde, 'alt kira' ve 'kiranın devri'nin öngörülmesi, binanın genel merkez gereksinimi dışında, gelir elde etmek amacıyla da kiralandığını göstermektedir. Bu yolla elde edilen gelirin bağış niteliğinde olduğu sonucuna varılmıştır.

2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 66. maddesinin ikinci fıkrası ile gerçek ve tüzelkişilerin her birinin bir siyasî partiye aynı yıl içerisinde ellimilyon liradan fazla kıymette aynı veya nakdî bağışta bulunması yasaklanmıştır. Aynı Kanun'un 76. maddesinin ilk fıkrasında da, 66. maddenin ikinci fıkrasında belirtilen miktardan fazla gelirlerle, taşınmaz malların bu fıkarda belirtilen miktarı geçen kısmının karşılığının (Anayasa Mahkemesi'nce) Hazine'ye irad kaydedilmesine karar verileceği öngörülmüştür.

Buna göre, bağış olarak kabul edilen (690.600.000 - 400.000.000) 290.600.000.- liradan 50.000.000.- lira düşüldüğünde kalan 240.600.000.- liranın Hazine'ye gelir yazılması uygun görülmüştür.

Kayıt No Kiracı Makbuz Tarih - No Tutarı :

14 Rehabilitasyon

Merkezi 20.04.1995 - 46204 44.000.000

14 Akademi Dershanesi 20.04.1995 - 46203 221.100.000

24 Akademi Dershanesi 20.07.1995 - 46205 74.000.000

24 Rehabilitasyon Merkezi 20.07.1995 - 46206 10.000.000

26 Rehabilitasyon Merkezi 31.07.1995 - 46207 7.500.000

28 Akademi Dershanesi 10.08.1995 - 46208 5.000.000

30 Akademi Dershanesi 20.08.1995 - 46209 63.000.000

32 Rehabilitasyon Merkezi 30.08.1995 - 46210 20.000.000

35 Akademi Dershanesi 20.09.1995 - 46211 71.000.000

35 Rehabilitasyon Merkezi 20.09.1995 - 46212 2.000.000

38 Rehabilitasyon Merkezi 09.10.1995 - 46213 15.000.000

40 Akademi Dershanesi 17.10.1995 - 46214 74.000.000

40 Rehabilitasyon Merkezi 20.10.1995 - 46215 10.000.000

44 Akademi Dershanesi 20.11.1995 - 46216 74.000.000

690.600.000

2- İl Örgütleri Gelirleri

Parti'nin 59 il örgütünce sağlanan gelirleri toplamı 1.040.399.057.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun, 833.000.- lirası giriş aidatı ve üyelik aidatı gelirleri, 724.040.000.- lirası bağışlar, 71.888.519.- lirası borçlar, 233.046.000.- lirası sabit kıymetler, 10.591.538.- lirası geçen yıldan devreden nakittir.

Parti il örgütlerinin kesinhesap çizelgelerinin gelir bölümleri üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin, 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nda belirtilen kaynaklardan sağlandığı, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu kararıyla doğruluğunun onaylandığı görüldüğü bunların Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezi'nin 1995 yılı içindeki giderleri 1.047.816.725.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun, 789.996.330.- lirası büro genel giderleri, 11.154.500.- lirası basın-yayın giderleri, 134.077.000.- lirası seyahat giderleri, 49.928.750.- lirası temsil ve ağırlama giderleri, 8.452.500.- lirası sair giderler, 14.775.645.- lirası geçen yıldan kalan borç ödemesi, 39.432.000.- lirası malvarlıkları karşılığıdır.

1.059.475.269.- liralık gelir ile 1.047.816.725.- liralık gider arasındaki farkı oluşturan 11.658.544.- lira, nakit mevcudu olarak 1996 yılına devretmiştir.

Genel Merkez'in defter kayıtları ve gider belgeleri üzerinde yapılan incelemede, aşağıda belirtilenler dışındaki giderlerin, 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

- Belgesiz Gider

Yapılan incelemede, aşağıda gösterilen yevmiye numaralarında, gider kaydının dayanağı olan belgelerin eksik olduğu görülmüştür.

2820 sayılı Yasa'nın 70. maddesinde, beşbin liraya kadar harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesinin zorunlu olmadığı belirtildiğinden, bu miktarı aşan harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile belgelendirilmesi zorunludur.

Aynı Yasa'nın 76. maddesinin son fıkrasına göre, belgelendirilmesi gerektiği halde belgelendirilmeyen parti gideri miktarınca parti malvarlığının, Anayasa Mahkemesi kararıyla Hazine'ye irat kaydedilmesi gerektiğinden, aşağıdaki gösterilen belgesiz gider tutarı 183.020.000.- liralık Parti malvarlığının Hazine'ye gelir yazılması uygun görülmüştür.

Kayıt (Yevmiye) No Gider Yazılan Ekli Belge Tutarı Belgesiz Gider

18 21.267.000 5.517.000 15.750.000

21 25.245.000 8.745.000 16.500.000

25 53.960.500 10.310.500 43.650.000

31 58.490.500 14.370.500 44.120.000

33 26.458.000 10.708.000 15.750.000

36 197.668.250 181.918.250 15.750.000

41 21.535.000 5.785.000 15.750.000

45 21.183.665 5.433.665 15.750.000

183.020.000

2- İl Örgütleri Giderleri

Parti'nin 59 il örgütünün giderleri toplamı 1.034.917.057.- lira olarak gösterilmiştir.

Bunun, 245.132.038.- lirası büro genel giderleri, 3.700.000.- lirası seçim ve kongre giderleri, 32.800.000.- lirası seyahat giderleri, 600.000.- lirası kısmı temsil ve ağırlama giderleri, 1.450.000.- lirası sair giderler, 518.189.019.- lirası geçen yıldan kalan borç ödemesi, 233.046.000.- lirası malvarlığı karşılığıdır.

İl örgütlerinin gelirleri ile giderleri arasındaki 5.482.000.- liralık fark, nakit mevcudu olarak gelecek yıla devretmiştir.

İl örgütleri kesinhesap çizelgelerinin gider bölümleri üzerinde yapılan incelemede, giderlerin, Merkez Karar ve Yönetim Kurulu kararıyla doğruluğunun onaylandığı görülerek bunların 2820 sayılı Yasa'ya uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

IV- SONUÇ

Yeniden Doğuş Partisi'nin 1995 yılı kesinhesabının incelenmesi sonucunda;

1- Parti kesinhesabında gösterilen 1.859.274.326.- lira gelir ile 1.899.713.782.- lira giderin eldeki bilgi ve belgelere göre doğru ve 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'na uygun olduğuna,

2- Kira gelirinin 240.600.000.- liralık kısmının, 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 76. maddesinin birinci fıkrası uyarınca Hazine'ye gelir yazılmasına,

3- Belgesiz giderler tutarı 183.020.000.- liralık Parti malvarlığının, 2820 sayılı Siyasî Partiler Kanunu'nun 76. maddesinin son fıkrası uyarınca, Hazine'ye gelir yazılmasına, 23.12.1998 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Ahmet Necdet SEZER

Üye
Samia AKBULUT

Üye
Haşim KILIÇ

Üye
Yalçın ACARGÜN

Üye
Mustafa BUMİN

Üye
Sacit ADALI

Esas Sayısı:1996/17 (Siyasî Parti Malî Denetimi)

Karar Sayısı:1998/57

Üye

Ali HÜNER

Üye

Lütfi F. TUNCEL

Üye

Fulya KANTARCIOĞLU

Üye

Mahir Can ILICAK

Üye

Rüştü SÖNMEZ